

Cultuurscout in Amsterdam Oud-West

Truus Gubbels Marcel Boontje is een van de zes cultuurscouts in Amsterdam. Hij is de spin in het web en brengt alles en iedereen op cultureel gebied binnen zijn stadsdeel bij elkaar: 'Ik voel me wel als die meneer uit de tv-reclame van de Kamer van Koophandel die iedereen doorverwijst.'

Cultuurscouts zijn belast met het inventariseren van goede ideeën op het terrein van kunst en cultuur in een stadsdeel en het terzijde staan bij het ontwikkelen van plannen om deze te verwerklijken. Concreet betekent dat het in kaart brengen en bekendmaken van het culturele leven in het stadsdeel zodat de bewoners er deel aan kunnen nemen. Marcel Boontje is ondergebracht bij Stichting Dock, een van oorsprong Rotterdams bureau dat wijkgericht opbouw- en jongerenwerkprojecten uitvoert in de Randstad. Maar hij heeft een onafhankelijke positie zowel ten opzichte van Dock als van het stadsdeel. Hij is sinds 2003 in dienst. Zijn achtergrond is beroepsmuzikant. Marcel Boontje studeerde Nederlands en is afgestudeerd op letterenbeleid.

Het eerste wat Boontje gedaan heeft is het inventariseren van wat er allemaal op cultureel gebied in het stadsdeel gebeurt; letterlijk kijken naar wie waar zit en wat doet. Die

gegevens staan nu allemaal op de website www.knoopoudwest.nl van Knoop – Kunstnetwerken uit Oud-West Ontwikkelen hun Plannen. De Knoop-site laat enorm veel culturele bedrijvigheid zien. Op de Linksportaal van de site zijn een heleboel verwijzingen naar culturele websites samengebracht, variërend van die van de kunstcommissie via uitgeverijen en boekhandels tot winkels met toegepaste kunst en kunsteducatie. Al die personen en organisaties die actief zijn in het culturele leven van Oud-West slaat Boontje op in een netwerk: 'Daardoor krijg je heel veel mensen in beeld en is zelfs nauwkeurig te zien in welk blok de beeldend kunstenaars wonen en hoe de filmsector zich door het stadsdeel heen verdeeld heeft. Grappig is dat je aan zo'n database de geografische culturele hiërarchie kunt aflezen: als je iemand bent die een Oscar gewonnen heeft woon je bij het Filmmuseum om de hoek. Ben je zeg maar van nationaal belang dan woon

je in de Helmersbuurt, zoals Alex van Warmerdam en Martin Bril. Ben je beginnend filmer of heel erg avant-garde dan zit je nog wel eens in de Kinkerbuurt of op het randje van het Westerpark. Zo baant bekendheid, succes en kwaliteit zich een weg door de buurt. Ook castingbureaus zitten hier veel; hoe verder weg van het Vondelpark, hoe minder bekend.'

Boontje ziet niet zoveel in het organiseren van losse culturele feestjes omdat je dat eindeloos kunt doen en er beleidsmatig weinig mee opschiet. Zijn functie is in principe tijdelijk maar hij zou het mooi vinden als het hem zou lukken wat culturele structuur in het stadsdeel te brengen of structurele kwesties een zetje in de goede richting te geven. 'In eerste instantie ben ik met sleutelfiguren uit de buurt gaan praten of met mensen die veel andere mensen kennen. Die konden mijn netwerk uitbreiden.' Vaak komen uit die gesprekken simpele problemen rollen in termen van ruimte, tijd, arbeidskracht en geld en als je op dat gebied iets weet te regelen komt de creativiteit vanzelf boven drijven. 'Ik scout absoluut niet op het geven of mensen goede kunstenaars zijn of niet. Als iemand bij mij komt met een idee probeer ik uit te

'Ik ben niet ingehuurd om kunstzinnige oordelen te vellen'

zoeken of dat is om te zetten in een voldragen project. Of het qua esthetiek goed is of niet en of het om amateurs of een superbelangrijk internationaal project gaat maakt mij niet uit. Ik ben niet ingehuurd om kunstzinnige oordelen te vellen. Aan de andere kant ga ik ook geen tijd in mensen stoppen die geen idee op een A4'tje uiteen kunnen zetten want die kunnen toch geen project met een begroting draaien.'

Kwaliteit speelt voor het stadsdeel in eerste instantie geen rol, iets als opleiding speelt wel mee. Amateurkunstenaars kunnen niet aan 10 mille geholpen worden maar als het bijvoorbeeld om een iets bekendere theatergroep gaat valt er misschien over te praten. Er wordt dus wel beargumenteerd geld weggegeven en er zit een maximum aan wat per keer wordt verstrekt. Jaar in jaar uit aanvragen is niet mogelijk teneinde subsidieverslaving tegen te gaan.

Cultuureducatie

Naast de ontwikkeling van de Knoop-site wordt getracht kunsteducatie en culturele instellingen in de wijk te koppelen aan scholen: aan de leerlingen en daarmee ook de ouders. Zo is er onlangs een tocht door de buurt met de middelbare scholieren van de Constantijn Huygensschool georganiseerd om hen kennis te laten maken met culturele instellingen – voor velen vaak de eerste keer. Boontje: 'Het werkt wonderwel om kinderen die van huis uit niets met cultuur hebben gedaan via de site van Knoop hun favoriete kunstsoort te laten uitzoeken, ze een route te geven langs de producenten van allerlei workshops en kleine kunsteducatieprojecten en ze vervolgens in het theater te krijgen. Een deel van die kids is bijvoorbeeld in de theatergroep van het Fijnhouttheater terechtgekomen, mede doordat ze er eerst verplicht vanuit school naartoe werden gestuurd. De drempel wordt daardoor verlaagd. Vaak is eerst haantje de voorste binnen, die dan

vervolgens zijn vrienden en vriendinnetjes meeneemt. En als ze dan optreden komen de ouders kijken, die anders nooit in het theater komen. Dat levert wel resultaat op maar je moet niet verwachten dat van de 80 procent van de mensen die nooit naar het theater gaan ineens de helft binnen is.'

Naast dit op specifieke doelgroepen gerichte beleid is er een aantal manifestaties gericht op de wijk, zoals het Cultureel Festival Oud-West. Daarin vinden op een dag in mei allerlei culturele activiteiten plaats voor jongeren en volwassenen, van circus Elleboog tot Europese chansons en travesticabaret. Het uitgangspunt is het aanbieden van laagdrempelige cultuur voor beginners. Er is jaarlijks een openatelierroute door het stadsdeel. Naast het Fijnhout-theater is er bijvoorbeeld ook het Cameleontheater, waar allerlei culturele activiteiten plaatsvinden.

Allochtonen?

Hoe zit het met de allochtone cultuurminnaars en -beoefenaars in het stadsdeel? Volgens Boontje komen ze wel vragen om steun. 'Er kwamen Marokkaanse mensen uit de Bellamybuurt bij ons die een voorstelling in het Arabisch wilden maken, en dat hebben we gedaan. We hebben de zaal-

'Het werkt om kinderen via de Knoop-site hun favoriete kunstsoort te laten uitzoeken'

huur en het maken van het decor voor onze rekening genomen. De zaal zat vol met Marokkaanse mensen. Maar we hebben een klein budget en daar proberen we nieuwe initiatieven een kans mee te geven. We gaan bijvoorbeeld geen geld geven aan arbeidsloon want dan is het potje te snel leeg.'

Echt doelgroepenbeleid zit er in Oud-West niet in. In het stadsdeel zijn veel koop- of socialehuurwoningen met eenpersoonshuishoudens. Boontje: 'Je kunt niet echt groepen vinden die groot genoeg zijn om daar beleid op te richten. Er wonen wel aardig wat Surinaamse mensen in Oud-West, waarvoor een keer per jaar een bijeenkomst is in buurthuis De Have-laar. Maar echt veel vragen vanuit multicultureel perspectief heb ik niet. In de Baarsjes zijn denk ik wel wat makkelijker groepen te vinden.'

De stadsdelen hebben voor cultuur een eigen potje bij welzijn. Daar konden ze bijvoorbeeld een beeld ergens voor neerzetten, maar langzamerhand zijn ze allemaal gaan professionaliseren. Boontje: 'Er komt een ambtenaar die gaat over kunst en cultuur en die schrijft een nota. In die nota staat doorgaans dat jouw stadsdeel toch wel het meest culturele van de stad is en dan blijkt een paar jaar later uit de tweede nota dat dat toch net iets anders ligt, want alle stadsdelen vinden dat en bovendien kost het toch een hoop geld en dat is er niet.' De volgende stap is nu gericht beleid te maken dat op de praktijk aansluit en dat slim met het beschikbare budget omgaat.

In Oud-West is er jaarlijks 70.000 euro beschikbaar met daaraan gekoppeld een subsidiefonds van 50.000 euro per jaar. Daarboven is er wel een overflow uit het algemene budget en valt er soms ook nog wel geld te halen uit externe dingen als Europese fondsen, woongcorporaties of welzijnspotjes. Boontje: 'Een tijd lang was er een kunstcommissie in Oud-West met kunstenaars die over de subsidies adviseerden, maar

Truus Gubbelsis redacteur van *Boekman*

die verwaterde op een gegeven moment. Nu is het meer een kwestie van beleidsvoornemens in een nota formuleren en vastleggen. Er was er een in 2002 en nu zijn we eigenlijk toe aan versie twee.'

Loketfunctie

Boontje vervolgt: 'Dus als iemand met een goed idee komt, kijken we wat het kost en of het bij het stadsdeel past. Maar het werkt ook andersom: als mensen mij vragen om een fotograaf uit de Bellamybuurt dan kan ik die leveren, als er daar een woont. Of als een bewonersvereniging op zoek is naar een kunstenaar kan ik suggesties doen waaruit ze dan kunnen kiezen. Ik help met netwerken omdat ik een hoop mensen uit de culturele sector van Oud-West ken. Ik voel me ook wel eens als die meneer uit de tv-reclame van de Kamer van Koophandel die iedereen doorverwijst. Omdat ik de meeste loketjes ken kan ik snel doorverwijzen. Dat maakt het een beetje een dorpseconomie maar de drempel die veel kunstenaars, vaak amateurkunstenaars, zien om iets aan te vragen en te bedenken hoe het moet, kun je wegnemen door te zeggen: je kunt dit nummer bellen.'

'Wie, wat, waar, wanneer, waarom, wat zijn de kosten en wat heeft het met Oud-West te maken: als je al die vragen kunt beantwoorden dan ben je al een heel eind in de goede richting bij de aanvraag van subsidie voor een project,' aldus Boontje.

Voorstelling Dreef, Over het IJ Festival 2006,
fotograaf: René den Engelsman

